

© Luk Monsaert

gardenia

direcció Alain Platel i Frank Van Laecke

les ballets C de la B

Teatre Lliure Montjuïc – 9 i 10 d'abril

Gardenia

direcció **Alain Platel** i **Frank Van Laecke**

a partir d'una idea de **Vanessa Van Durme**

les ballets C de la B

intèrprets

Gerrit Becker / **Griet Debacker** / **Andrea De Laet** / **Richard "Tootsie" Dierick**
/ **Timur Magomedgadzhiev** (substituït per **Hendrik Lebon**) / **Danilo Povolo** /
Rudy Suwyns / **Vanessa Van Durme** / **Dirk Van Vaerenbergh**

escenografia **Paul Gallis** / vestuari **Marie "costume" Lauwers** / il·luminació **Kurt Lefevre** / música **Steven Prengels** / so **Sam Serruys** / assessor de vestuari **Yan Tax**

construcció d'escenografia **taller NTGent** / confecció de vestuari **taller Anette De Wilde**, **taller NTGent** dirigit per **An De Mol** amb **Mieke Van der Cruyssen**, **Sul Hee Mys** i **Helena Verheyen** / pentinats i plomalls **Claudine Grinwis** **Plaat Stultjes** / regidor **Wim Van Cappelle** / tècnic de llums **Jan Vereecken** / tècnic de so **Sam Christiaens** / producció executiva **Valerie Desmet** / producció en gira **Emilie De Roo** / distribució **Fransbrood**

i els equips del **Teatre Lliure**

agraïments **Kryolan België** (maquillatge professional) i **Marie-Jo & Prima Donna** (llenceria)

coproducció **NTGent** (Gand), **La Rose des Vents Scène Nationale Lille Métropole/Villeneuve-d'Ascq**, **TorinoDanza** (Torí), **Biennale de la Danse-Lyon**, **Tanz im August** (Berlín), **Théâtre National de Chaillot** (París), **Brighton Festival**, **Centro Cultural Vila Flor** (Guimarães, Portugal), **La Bâtie-Festival de Genève** i **Festival d'Avinyó**

amb el suport de les **autoritats flamenques**, de l'**Ajuntament de Gand** i de la **Província de Flandes-Oriental**

espectacle musical multilingüe

durada de l'espectacle: 1h. 45' sense pausa

horaris dissabte a les 20:30h.
 diumenge a les 18h.

preu 27€

Nou intèrprets amateurs de més de seixanta anys, gairebé tots antigues figures del món del transvestisme, ballen les seves vides entre masculí i femení, entre riure i angoixa, entre el passat i el present. Un espectacle de dos dels artistes europeus interdisciplinaris més interessants de les últimes dècades.

Èxit de Festival d'Avinyó 2010.

"Gardenia és un jardí secret ben cuidat, on és agradable ser jardiner, fins i tot si tothom sap que les roses punxen."

Marie-Christine Vernay, (**Libération**)

"Tot el que no han fet. Tot el que no han estat. (...) Voldries cridar per agrair l'espectacle. Però no pots del nus que tens a la gola."

Daniel Conrod, (**Télérama**)

"Una peça emotiva, cruel, a estones divertida. I sobretot molt tendra."

Pierre Grosbois, (**Le Monde**)

Un gat té set vides.

Elles en tenen més.

I passen l'última en un gueto amb tranquil·litat.

Qui s'hi fiqui les veurà treure les urpes, les sentirà grunyar i udolar.

I quan el gueto s'enderroca, totes les vides semblen esgotades.

El viatge cap al desconegut és fulminant.

Perquè la pell, també, té memòria.

Inspirat en el film inquisidor *Yo soy así*, en el qual el tancament d'un cabaret per a transvestits a Barcelona constitueix el punt de partida d'una immersió al cor de les vides privades d'un memorable grup de vells artistes, l'actriu Vanessa Van Durme va reunir una colla d'amics transsexuals i transvestits amb la intenció de suscitar l'interès dels directors Alain Platel i Frank Van Laecke i del compositor Steven Prengels per un projecte que es pot qualificar d'únic des de tots els punts de vista.

Perquè *Gardenia* no és cap peça de ficció. *Gardenia* és un testimoni excepcional, un relat dels més íntims.

Gardenia sondeja l'experiència ondulant de nou persones remarcables. Set personatges més grans que acanen, aparentment sense cap dificultat, la zona tèrbola entre la masculinitat i la feminitat. En contrast i en harmonia amb un "noi jove" i una "dona de veritat". Cadascun buscant alguna cosa. Cadascuna amb una història captivadora. Tan aviat divertida com corprenedora. Tan aviat punyent com hilarant. Cadascuna amb una maleta plena d'aspiracions. Sovint inaccessibles o ja perdudes. De vegades entendriores. La major part del temps fora del corrent. Al seu cap, ressonàncies d'un passat. A la mirada, el dubte del demà, però també una bona dosi d'esperança.

Nou individus, tan singulars que tens ganes de conèixer. Que vols abraçar.

El que les uneix, les profundes esgarrapades que els han marcat l'ànima.

El que les empeny, l'inimaginable voluntat de sobreviure.

En l'esperança que això sortirà. Per transformació. O no.

Tot sabent que el preu a pagar és increïblement alt.

Un gat té set vides.

Els en tenen més.

Però et preguntes

si els has d'envejar...

Van buscant.

Viuen en un món de vegades estrany, de vegades no, de vegades trasbalsador, de vegades no.

Tot és obert encara.

El camí ens pot dur pertot.

També cap a les coses que volem negar.

I sobretot cap a les coses que no cal negar.

Aquesta coreografia de gèneres.

Aquest viatge o aquesta lluita cap a una identitat.

Aquest món estrany, de vegades obscur i alhora tan lluminós.

Aquesta història serà realment un testimoni autèntic i honest. Nodrida per allò que el repartiment ens dóna cada dia. Aquesta gent generosa, també tan plena de cicatrius. Cicatrius a la pell i cicatrius que no es veuen a primer cop d'ull. Però amb la voluntat de sobreviure als prejudicis dels quals ells o elles (de vegades no saps com anomenar-los) han estat o encara són víctimes.

Llenques de vida, ficades en un espectacle visual en què la dansa es casa amb el cant, amb les paraules, amb les frases, però potser sobretot amb unes ànimes particulars i vulnerables que tens ganes d'abraçar.

El trajecte ens és tan valuós. Avancem sense afanyar-nos. I cada segon és un descobriment màgic. Un immens tresor d'informació. Una trobada inoblidable que canviarà sens dubte les nostres vides.

Alain Platel – Frank Van Laecke
(maig del 2010)

Entrevista a Alain Platel i Frank Van Laecke sobre *Gardenia*

Sobre la vostra col·laboració

Alain Platel: Jo coneixia en Frank com a director, però no ens havíem trobat mai. Tots dos sí que havíem treballat amb la Vanessa Van Durme. És ella qui ens va fer trobar. Fa deu anys, jo li havia demanat actuar a *Allemaal Indiaan*. Coneixia la Vanessa del circuit de teatre popular i sabia que era transexual. Al final això no va resultar pertinent per a *Allemaal Indiaan* i ella va interpretar el paper d'una mare de quatre nens. En Frank va dirigir de seguida una peça amb ella, sobre la temàtica de la transexualitat: *Kijk mama, ik dans*. En aquella època ens va presentar i ens va preguntar si voldríem fer alguna cosa junts sobre el tema del seu passat en l'univers transvestit. I això, amb algunes de les seves amistats que també freqüentaven aquest medi. Et pots imaginar un repte més gran? Dos directors que no es coneixen i que provenen de dos universos totalment diferents treballen en un tema carregat de clixés, amb un grup de persones que no coneixen i que, tret d'alguna excepció, tenen molt poca experiència. Sabent, a més, que la peça tant haurà de ser al programa de les Fêtes Gantoises com obrir un festival de dansa contemporània uns mesos més tard.

Frank Van Laecke: En aquell moment, aquesta col·laboració va ser una decisió molt intuïtiva. Fins que la col·laboració no va estar ben entaulada no vam saber si es tractava d'una bona decisió o no. Som complementaris. En el fons, és una mica com si conduïssim el mateix cotxe, però amb dos volants, dos acceleradors, dos frens. Sense accidents. És la simbiosi més natural que em puc imaginar. En la manera de treballar que experimento, a través de la improvisació total, aprenc a tenir més confiança en la gent amb qui treballo, guanyo el temps i la latitud necessària per treure'n el màxim profit. És un procés intens, molt enriquidor. L'experiència més singular de la meua carrera.

A.P.: La tria va ser intuïtiva i fins i tot tan intensa que sentia la necessitat de posar en peu aquest repte. Necessito trobades per evolucionar en la meua professió, però també en tant que ésser humà. Trobades amb un equip com aquest, per exemple.

Sobre un repartiment extraordinari, un repartiment de “proscrits”

A.P.: La Vanessa va ajuntar gent del seu cercle, amics seus i amics transvestits i transsexuals. Tot homes, alguns dels quals esdevinguts dona més tard, d'entre 55 i 65 anys. Molts d'ells ja havien deixat els escenaris, fet el seu últim espectacle i l'última salutació. D'altres no tenien encara cap experiència

escènica. D'entre els set personatges de més edat, Griet Debacker, una “dona de debò” amb la qual Vanessa ha compartit escena des de fa temps, també actua en aquesta obra. Vam afegir a aquest repartiment en Timur, un jove rus d'un talent excepcional. En aportar aquest electró lliure exterior al nucli del grup, l'espectacle va guanyar en intensitat. El relat de la seva vida contrasta amb el dels personatges més grans, però es caracteritza per una violència similar.

F.V.L.: La nostra font d'inspiració és el film espanyol *Yo soy así* que relata la desil·lusió d'un cabaret a Barcelona obligat a tancar portes. El film mostra els transvestits durant l'última funció de l'últim espectacle. Els veiem com unes persones grans que pateixen una metamorfosi increïble quan pugen a escena. *Gardenia* tracta d'aquesta energia; però també del fet d'haver de dir adéu i de la precarietat, de l'esperança i de la il·lusió. *Gardenia* té aquesta última funció del cabaret de punt de partida. Després, tot prové dels actors. Aquest grup ens regala un relat sincer, grandios... el més bonic dels missatges. Ens toca a nosaltres estimular, pastar. Després vénen el filtre i l'estructuració.

A.P.: Ells ens donen la matèria primera per a un espectacle que transcendeix el seu propi relat. No es tracta pas de realitzar un documental sobre la gent i les seves històries. Hi ha prou bons documentals sobre els transvestits i la transsexualitat. Fer teatre sobre aquesta temàtica és del tot diferent.

F.V.L.: És evident que el públic vindrà amb una sèrie d'idees preconcebudes i que estarà probablement estimulat per una bona dosi de *voyeurisme*. No pretenem pas eludir els clixés, perquè formen part d'aquest univers. Però se'ls ha de donar forma de manera que les coses s'ajustin a aquesta superfície i puguem abordar diferents capes simultàniament.

A.P.: Per a nosaltres era essencial poder expressar la tristesa que de vegades toca el món gai del cabaret. Quan abordàvem la solitud i la tristesa durant els assaigs, sentíem que tocàvem la corda sensible. Això va ser molt difícil per a alguns. Però volíem de totes totes evocar aquest dolor. Vet aquí que el relat del Timur passa a primer pla, la qual cosa resulta una important metàfora. Es tracta d'un mirall que revela aspectes personals no només per als actors, sinó també per al públic.

F.V.L.: La tristesa és imperceptible, però reapareix puntejant tot l'espectacle.

A.P.: L'espectacle és un tsunami de sentiments molt contradictoris. Si conté el sentiment que cadascú és reconeixible, el públic es pot identificar amb els personatges. Encara que ara es tracti de transsexuals o de transvestits. A través d'una bona catarsi, intentem fer passar a la gent un moment que els deixarà en un estat d'ànim enèrgic i simplement feliç. Recarregats. No cal

buscar sempre la complexitat: de vegades la gent vol simplement assistir a un espectacle consagrat a la bellesa de l'ésser humà.

Sobre la música, el desè personatge

F.V.L.: *Gardenia* és un espectacle visual servit en un llit musical selecte. Conec l'Steven (Prengels) de fa anys. És realment un compositor contemporani. Aquest estil, aquest llenguatge obstinat... era precisament el que necessitava per donar un color suplementari a *Gardenia*. L'Steven va fer sentir el seu treball també a l'Alain i vam prendre una segona decisió intuïtiva. Tot i que l'Steven prové d'un univers molt diferent, va resultar ser la tria més sensata. Va aconseguir, gràcies a la música que els actors integren en el seu univers, crear una composició característica, una estructura musical sota l'espectacle. Hi podem veure una simfonia, un conjunt ben pensat.

A.P.: Amb la seva destresa, l'Steven va trobar una base per donar un toc suplementari al que és popular en un fragment de *Dalida* de l'Aznavour. En aportar-lo a una composició amb sons, amb una manera de parlar, amb la música de Schubert o de Mahler, afegeix un ambient que dóna una dimensió única al conjunt.

Alain Platel

(Gand, Bèlgica, 1956)

Ortopedagog de formació i director d'escena autodidacta. El 1984 forma entre amic i parents una companyia que funciona com un col·lectiu. A partir d'Emma (1988), es distingeix més clarament com a director. Ha estrenat *Bonjour Madame* (1993), *La tristesa cómplice* (1995) i *Iets op Bach* (1988), produccions que propulsen els ballets C de la B (és el nom que pren la companyia) al zenit internacional. En col·laboració amb l'actor Arne Sierens va portar a terme *Moeder en kind* (1995), *Bernadetje* (1996), i *Allemaal Indiaan* (1999). A partir d'aquí, Platel anuncia que no produirà més espectacles nous, però el 2003, gràcies a la tenacitat de Gérard Mortier, estrena *Wolf* (2003), una peça sobre Mozart per a la Ruhr-Triennale. El projecte coral elaborat per a l'apertura del nou KVS marca linici d'una estreta col·laboració amb el compositor Fabrizio Cassol. *vsprs* (2006) marca un canvi radical. L'exhuberància dels espectacles precedents, expressada per la diversitat d'intèrprets i temes abordats, dona pas a una introspecció més acusada i més tensió, revelant un univers de pulsions i d'aspiracions. I també de violències, com a *Nine Finger* (2007), amb Benjamin Verdonck i Fumiyo Ikeda. Més endavant, l'estil barroque de *pitié!* (2008) i *Out Of Context* (2010) constitueix una reflexió gairebé ascètica sobre l'arsenal de moviments a l'entorn dels espasmes i dels tics. L'aspiració d'alguna cosa que supera l'individu es torna cada cop més palpable. Paral·lelament, Alain Platel ha multiplicat els films de dansa de tota mena, tant amb la realitzadora britànica Sofie Fiennes (*Because I Sing* el 2001, *Ramallah!Ramallah!Ramallah!* el 2005 i *VSPRS Show and Tell* el 2007) o en solo amb *les ballets de ci de là* (2006), una immersió impressionant dins la vida d'una companyia formada fa vint anys i que ens porta fins al Vietnam i a Burkina Faso. I sobretot es tracta d'una oda a la ciutat de Gand, el seu port d'origen.

Frank Van Laecke

(Gand, Bèlgica, 1958)

Frank Van Laecke, anomenat per la premsa com a 'el mag' a causa de la diversitat dels seus talents, s'ha forjat un impressionant palmarès internacional com a autor i director. Després de fer de guionista de sèries televisives d'èxit (*Fc De Kampioenen*, *Het Koekoeksnest...*), Van Laecke se'l coneix primer en l'àmbit dramàtic i operístic, sense menysprear les comèdies musicals que li donen fama internacional (*Hollywood by Night*, *Jesus Christ Superstar*, *Jekyll & Hyde*), ni els espectacles de gran format. No tem la diversió i sap com fer-la anar, apujat al màxim el volum i la farsa a una distància prudencial de la demagògia. En són prova els seus últims espectacles *Tintin et le Temple du*

soleil, The Prince of Africa, Dracula, Rembrandt – de musical, Pirates Pirates! i *Daens*. Ha treballat sovint amb el compositor Dirk Brossé. També ha signat la direcció artística i la direcció d'actors de *Booh!*, una sèrie per a joves per a la televisió flamenca VTM. La premsa especialitzada va triar-la com a millor programa televisat de l'any 2005. Amb la mateixa facilitat, Van Laecke torna a una estètica més depurada i pot muntar d'una manera ben rigorosa un Txékhov (*Jouw hand in mijn handen*, 2006). El setembre del 2006 es va estrenar a Gand el monòleg de Vanessa Van Durme *Regarde Maman, je danse*, que després va fer gira internacional. Frank Van Laecke ha rebut nombrosos premis a Bèlgica i a l'estranger. El 2000 va ser nomenat Ambaixador de la ciutat de Gand.

